

djelu Borisa Nilevića, njegovom naučno-istraživačkom radu i doprinosu razvoju historiografije, učešću na raznim projektima, tribinama, okruglim stolovima i izdavačkoj djelatnosti.

Na kraju, treba spomenuti bibliografiju prof. dr. Borisa Nilevića (1947-1999) koju je priredio Esad Kurtović. Bogata bibliografija sadrži, pored spomenute monografije, preko stotinu manjih članaka, rasprava, bilješki, prikaza i osvrta.

O doprinosu Borisa Nilevića razvoju historiografije kao i nastojanju da se što vjernije i objektivnije prikažu događaji s jakim uporištem u adekvatnoj izvornoj građi, možda najbolje govore njegova djela. Treba posebno izvojiti spomenuti magistarski rad, i njegovu doktorsku disertaciju, koje su Nilevićevo ime u naučnim krugovima učinile prepoznatljivim i vrijednim spomena. Zato na desetogodišnjicu njegove smrti, nije izostao angažman kolega i prijatelja da se sjetu njegovog lika i djela. Tribina Instituta za historiju, održana krajem 2009. u spomen na Borisa Nilevića govori sama za sebe. U časopisu "Historijska traganja" pored predavanja sa Tribine, uvršteno je nekoliko Nilevićevih radova objavljenih u raznim časopisima i dnevnim listovima, što je veoma korisno s obzirom da su mnogi od tih radova teško dostupni široj čitalačkoj publici.

SEJFUDIN ISAKOVIĆ

***Povijesni prilozi*, XXX/40, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2011, 256 str.**

U izdanju Hrvatskog instituta za povijest u svibnju 2011. izašao je novi broj (40) "Povijesnih priloga". Časopis je podijeljen

na tri glavna dijela; *Tematski blok "Miho Barada" (život i djeci), Članci i Ocjene i prikazi*. Prva cjelina sadrži sedam radova koji razmatraju život i znanstveno djelovanje povjesničara Mihe Barade. Ova cjelina započinje radom Fani Celio *"Životni put i znanstveni doprinos don Mihe Barade"* (11 – 23) u kojem autorica govori o životu Mihe Barade od svećeničkih dana, početku zanimanja za proučavanje povijesti. Osim toga rad se osvrće i na radove koji su dali doprinos izučavanju hrvatske srednjovjekovne povijesti. Osim toga autorica ističe značaj Barade u radu s arhivskom građom i otkrivanju novih spoznaja o srednjem vijeku Hrvatske.

Mirjana Matijević Sokol u radu *"Notae epigraphicae, palaeographicae, chhronologicae, historiographicae (...) u radovima M. Barade"* (23 – 35) bavi se dostignućima Mihe Barade u paleografskim analizama natpisa na paleografskim i epigrafskim spomenicima kao i u rješavanju krucionalnih srednjovjekovnih pitanja drugačijim pogledima na već postojeća rješenja. Kronološka pitanja kojima se bavio Barada nisu uvijek i prihvaćena, ali se Barada pokazao kao izvrstan medievist, poznavatelj paleografije, diplomatike i srodnih disciplina, iako nisu njegova sva mišljenja i prihvaćena, on je svojim doprinosom u nekim područjima izučavanja srednjeg vijeka Hrvatske napravio iskorak.

Treći rad u tematskom dijelu je autorice Irene Benyovsky Latin *"Rad Mihe Barade na Trogirskim spomenicima – objava dokumenata XIII. i XIV. stoljeća"* (35 – 45) u kojem se prati sudbina srednjovjekovne građe Trogirskog arhiva za što je zaslužan Miho Barada objavljivanjem i transkripcijom dokumenata iz ovog arhiva. Uz Dubrovnik i Zadar samo Trogir ima objavljenu sačuvanu građu iz XIII. stoljeća, te je ta građa dragocjena za izučava-

nje srednjovjekovnog perioda Trogira. Velika je važnost objavljene građe za izučavanje svakodnevnog života, uprave i društvenih zbivanja trogirske općine, a kojom su se mnogi povjesničari služili u svojim radovima zahvaljujući djelovanju Mihe Barade i objavljivanju ovih izvora u četiri toma.

Tomislav Galović u časopisu ima dva rada, u prvom *“Miho Barada kao nastavnik pomoćnih povijesnih znanosti i profesor hrvatske povijesti”* (45 – 63) donosi put Mihe Barade kroz školovanje i prati stručno usavršavanje, rad na Filozofskom fakultetu te njegov znanstveni rad. Autor se posebno osvrće na period od 1933. – 1943. koji je vezan za predavački period Barade na predmetu pomoćnih povijesnih znanosti i period od 1938. – 1954. tj. do kada je umirovljen kao profesor hrvatske povijesti. U radu *“Bibliografija radova Mihe Barade”* (81 – 97) koji je ujedno i posljednji rad ove tematske jedinice autor u izlaganju donosi kronološki objavljivanu bibliografiju Mihe Barade koja broji 101 rad, objavljen za života, posthumno ali i u pretisku pojedinih ranijih radova.

Ante Birin *“Miho Barada – suautor udžbenika za hrvatsku povijest (Hrvatska povijest za 8. Razred srednjih škola)”* (63 – 71) autor se u izlaganju osvrće na udžbenik kojemu je uz Lovru Katića, Jaroslava Šidaka suautor bio i Miho Barada. Poseban naglasak u radu se daje dijelu udžbenika kojeg je pisao Barada, a odnosi se na period ranog srednjeg vijeka. Barada je u ovaj udžbenik koji je jedino sintetičko djelo ovog znanstvenika unio nova tumačenja koja su i danas opće prihvaćena. Birin na kraju izlaganja ističe da ovaj udžbenik krasi visoka znanstvena razina, zbog baradinih najnovijih istraživanja koja su tu ugrađena.

Gordan Ravančić, *“Topografija Vinodola i teorija centraliteta (Vinodol u djelu Mihe*

Barade)” (71 – 81) na osnovi literature i izvora kao i postavki Mihe Barade pokušava uz pomoć tzv. Christallerove teorije središnjih mjesta dati novo svjetlo na izučavanje Vinodolskog kraja.

U drugoj cjelini časopisa koja se sastoji od pet članaka, prvi rad je Gordana Ravančića, *“Oporuke, oporučitelji i primatelji oporučenih legata u Dubrovniku s kraja trinaestog i u prvoj polovici četrnaestog stoljeća”* (97 – 121) u radu se govori o mogućnosti istraživanja svakodnevnog života, društvenih odnosa Dubrovčana preko oporuka koje se nalaze u Državnom arhivu u Dubrovniku. Autor na zanimljiv način uz kvantitativnu metodu, popraćenu grafikonima pokušava predstaviti oporuke i legate koji u sebi sadrže obilje raznoraznih informacija javnog i privatnog života kao i duhovnost srednjovjekovnih Dubrovčana ali i upućuje i na druge mogućnosti istraživanja koje pružaju vijesti iz oporuka koje se nalaze u DAD-u.

Klemen Pust, *“Le genti della citta, delle isole e del Contado, le quale al tutto volevano partirsi”. Migrations from the Venetian to the Ottoman Territory and Conversion of Venetian Subjects to Islam in the Eastern Adriatic in the Sixteenth Century”* (121 – 161) rad razmatra uzroke migracija i prelaska Mlečana na teritorij Osmanskog carstva koji su ekonomske, socijalne, osobne prirode kao i upućenosti ove dvije sile jedne na drugu zbog sukoba koji se vode na graničnim područjima. Bilo je dobrovoljnih emigracija u nadi u bolji život, ali i prisilnog prelaska. Jedan od uzroka zašto ne dolazi do većeg broja konverzija s islama na katoličanstvo je nepovjerljiv stav rimokatoličke crkve prema konverzantima u kršćanstvo iz islama.

Lovorka Čoralić, *“Campagni e qastaldi della Suola dei remèri: hrvatski veslari u Mlecima (XV. – XVII. Stoljeće)”* (161 – 177)

važnu ulogu u udruzi mletačkih izrađivača vesala imali su tijekom prošlosti i brojni hrvatski iseljenici. Tragom izvora i literature autorica nastoji ukazati na djelovanje Hrvata u udruzi. Rad promatra i svakodnevni život kao i gospodarske mogućnosti hrvatsko-mletačkih veza. Prate se sudbine pojedinih majstora koji su obavljali istaknute pozicije u udruzi mletačkih izrađivača vesala. Ovi članovi pridonosili su gospodarskom i vojno-pomorskom ugledu Venecije.

Dubravka Božić Bogović, *“Osobna imena u matičnim knjigama krštenih za naselja Draž i Popovac krajem 18. Stoljeća”* (177 – 195) kako napominje autorica osnovana namjera rada je analizirati osobna imena vezana uz dodjeljivanje imena djeci u ovim naseljima kroz desetogodišnji period. Iz izloženog može se zaključiti da su imena u Draži i Popovcu dodjeljivana muškoj i ženskoj djeci kršćanskog porijekla, nadijevana najčešće po imenima kumova, spomendanu svetaca koji se slavi na dan krštenja, zaštitniku župe..., a u Popovcu znatan je dio i njemačkih imena zbog naseljavanja Nijemaca.

Kristina Milković, *“Represalije protiv Podzvizda 1845. godine. Fenomen četovanja i malog rata u kasnim krajiškim društvima na hrvatsko-bosanskoj granici”* (195 – 227) u radu se objašnjava pojam četovanja kao načina ratovanja isključivo iregularnih postrojbi i malog rata kojeg karakterizira uporaba lakih postrojbi koje također nisu regularne. Događaj koji se razmatra, Jelačićev pohod na Podzvid 1845. godine okarakteriziran je kao represalija koja u biti legalizirana i formalizirana odmazda. Ove represalije spadaju u red pograničnih sukoba koji su imali karakter manjeg vojnog pohoda. Posljedica ovog sukoba je diplomatski incident kao i prekid dosadašnjih komunikacija na pogra-

ničnom području. Ovakav način ratovanja nije dovoljno istražen te ostavlja prostora za slične studije s posebnim osvrtom na političko-pravne, socioekonomske i kulturne kontekste habsburško-osmanskih sukoba.

Treći dio *Priloga* sadržava ocjene i prikaze devet autora (227 – 244), treba napomenuti da časopis sadržava na početku svakoga članka ključne riječi i na kraju sažetak na engleskom jeziku što uvelike olakšava korištenje i preglednost. Povijesni prilozi sadržavaju brojne radove na temu Miho Barada koja daje sliku velikog znanstvenog radnika, odgajatelja i istraživača koji je dao svoj doprinos hrvatskoj historiografiji, a ostao poznat samo manjem krugu znanstvenika i istraživača koji se koriste njegovim radovima i dostignućima. Radovi posvećeni njegovom životu svakako doprinose boljem poznavanju lika i djela ovog velikog znanstvenika. Osim tematskog bloka, časopis sadrži izvorne radove pet autora koji svaki na svom području doprinose rasvjetljenju lokalne ali i hrvatske povijesti općenito. Časopis je svakako dobra podloga za istraživače ali i one koji žele nešto više saznati o prošlosti jer sadrži kvalitetne članke i prikaze više autora.

SLAVEN TADIĆ

**Грађа о прошлости Босне 4,
Академија наука и умјетности
Републике Српске, Одјељење
друштвених наука,
Бања Лука, 2011, 175 стр.**

Tokom 2011. godine izdavačka produkcija o historiji srednjovjekovne Bosne obogaćena je i novim brojem časopisa “Građa o prošlosti Bosne”. Riječ je o njegovom četvrtom broju, kojeg izdaje Odjeljenje društvenih nauka